

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 frt. o. 6.
Félévre 6 „ 50 kr.
Egy negyedre 3 „
Egy órára 1 „

Szerkesztői szállás:

belső tordantze 123 szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

5t hasábas garmond sorát 1-szer 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. a minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer
Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiteltéri oszlopok

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez csatolandó.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelendő.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

Hogy t. olvasóink a **küszöbön álló nagy fontosságú harci eseményekről** rögtön és pontosan értesülhessenek, minden nevezetesebb eseményről **eredeti távsürgönyöket közlendünk**. A lap megjelenése közben érkezett távsürgönyöket külön adjuk ki és **vidékre is külön expediatjuk**. A más lapok által hozott táviratokat a „**Legujabb**“ rovatban találják fel t. olvasóink; ha a pesti táviratokkal érkeznek nevezetesebb hírek, ezeket a „K. Közlöny“ rendkívüli mellékleteként, a **pesti lapok megérkezése után pár órával**, külön lenyomatban hordatjuk szét.

A Szerkesztőség.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt., félévre 5 frt 50., évnegyedre 3 frt., egy órára 1 frt. o. 6.

Az előfizetési pénzek posta-utalvánnyal kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésbe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A poroszbarát sajtó hallatlan kudarcza.

Majd ha egykoron megírják a történeteket a Napoleonidák uralkodásának korszakát, az Európát 1798—1812-ig elvakított ragyogó nap mellé kell hogy helyezzék ama, a nagy francia nemzet meggyalázását eltakaró sötét chaost, melynek végpontját a sedani szennymentes capitulatio képezi. Könnyen azt lehetné az utókor, hogy ez páratlan volt a maga nemében. Pedig korántsem. Más téren mi egykoruk is feltárlhatjuk annak élethű hasonmását: a poroszbarát sajtó hallatlan kudarcában.

III. Napoleon a hadjárat kezdetén győzelmet remélt, bár hosszas, véres harcok után: a poroszbaráti lapsereg előre biztosítva látta a szabadság ügyének győzelmét — e szent ügy geniuszát kereste a német fegyverek élén és a weissenburgi megörth napok után örömeiben csaknem kiugrott bőréből, a mit mindenki úgy értelmezhetett, hogy az alkotmányos szabadság biztosítékait meg is találta — a politikuskok eme hada.

Pedig dehogy találták! Azt kaptak, a mit nem kerestek. Későn vették észre, hogy a porosz militarismus diadalainak taposoltak. Ha Vilmos és Bismarck egyéniségeit eddigi tetteikből ítéljük, vagy meg, s ezekből következtetnek jövő politikájukra, — könnyen átláthatják volna, hogy a középkori hűbériesség ideáljának, a durva erőszakkal való egyesüléséből nem támadhat fel az eszményített német egység alkotmányos aerája, mely a szabadság, testvériség és egyenlőség ígét megtestesítse.

A jámbor hit credója így hangzott: a mivelt, erkölcsös német nép fegyverbe öltözik, leveri az utálatos napoleoni zsarnokságot, s otthon és Európában megalapítja a szabadság egy új, áldásos korszakát.

Ha a burkusnál is burkusabb n-szebeni „Sieb. d. Wbltt“-ot vesszük kezünkbe, azt lehetne, hogy a mi poroszbaráti lapjaink óhajítása már be is teljesedett; hisz ebben az áll megírva, hogy „Németország erkölcsi ereje által megmentette Európát Franciaországtól sok százados zsarnokságtól.“

Ezt a nagyhangú enunciaciót, ugylátzik, még az „Ellenőr“ sem fogadja készpénzül; mert a dolgok sora közelebb vezet el azon úthoz, melyen a porosz militarismus lehet ó-világgrészünk dictátorává.

A szerény és francia területet elkaparítására oly serény Bismarck, — ki oly nagy hódolatot viseltetik az alkotmányos intézmények iránt — mily mérsékeltlen gyakorolná a túlhatalmat, a többi Európában — elég, ha megvizsgáljuk, mily állást foglal el a nagy Franciaországgal szemben.

Azok a szárnyaló, ismét és ismét megújuló hírek, hogy Elsass és Lotharingia átengedése, vagy legalább a német határokon néző francia erősségek lerontása nélkül a németek békéről hallani sem akarnak; hogy a Franciaország által fizetendő hadikárpót-lás összegét eddigelő csak 5930 millió frankba állapították meg a német számítók; hogy a párisi diadalmenetről se Vilmos, se a porosz junker-tisztikar lemondani nem tud, nem akar — mert hát már a mainzi kastély előtt polgárok és katonák „egyhangulag szerencsét kívántak Vilmos királynak a második útazáshoz Párisba“ — még csak hagyján, úgy is ezek megerősítésre várnak; hanem abban kezdet fognak a stock-porosz lapok, hogy a Wilhelmshöheben lap-pangó eximperator sedani hőssé avassák, s az általa szerzett nemzeti gyalázat feltjától az ő személyét tisztára mossák.

A porosz független lapok szidják a jelenlegi köztársasági francia kormányt, nép-jogilag — így szólnak — ez nem is létezik. A hivatalosak számba se veszik a blousesok kormányát, szerintök az egyedül legitim uralkodó III. Napoleon; nem is kell őt restaurálni, mert soha se volt a tróntól megfosztva. Szóval, az egész porosz kormány-sajtó III. Napoleon visszahelyezése mellett agitál, így akarván a francia és világszabadság épületét megkoronázni — ad majorem Borussiae gloriam!

A németeknek, állítólag az adta volt a fegyvert kezükbe, hogy hazájukat a francia invasio ellen megtalmazzák és mit tesznek ma e hazavédők?!

A győzelmek egész sora után erőszakkal reá akarják kényszeríteni a francia nemzetre az önmagát lehetlenné tett, a nemzetet meggyalázott imperialismust, melynek kárhazatos, Németországra nézve fenyegető voltát csak imént tág torokkal hirdette minden német, — a melynek megdöntésére már is százszemélyi német harci ontotta jobb ügyre méltó vért. Most Bismarcknak kedve kerekedik ezt, a Németországot állítólag nyugodni nem hagyó dynastiát Párisba visszavinni, ismét trónra ültetni?!

Meglátjuk: mit mond reá a francia nemzet, mit az annyit áldozott német nép. Hanem a poroszbaráti lapok már most is elmondhatják, el nem tagadhatják, hogy, midőn a porosz diadaloknak örvendeztek, tulajdonképp a Napoleonidák és a porosz katonai uralom malmára hajták a vizet.

Lehet, hogy nem ezt akarták; de hogy a dolgok ide jutottak s így mélyen belátó politikájuk abban határozódik, hogy „nem tudták mit cselekszenek“, ez ma elvitázhatatlan tény. Különbben ennek illő füg-gelékét képezi jelen magatartásuk, mely untalan a francia nemzet aláltságát hirdete, erre speculálva önmegadást tanácsol a világra e nagy nemzetének, nem gondolva meg azt, hogy a poroszhoz hasonló követeléseket a kicsiny Magyarország is büszkén és bátran visszaütötte a maga idejében. De nemcsak visszaütötte az olyan meggyalázást, hanem a végveszélyből diadal-masan emelkedett ki, megmutatva, hogy: „áll Buda, él magyar még!“ Ne higgyék tehát a jámbor poroszt dicsőített lapok azt, hogy a francia nemzet is III. Napoleon példáját követve — porosz király ő felsége lábaihoz borul. Jaj lenne akkor Európának, jaj a szabadságnak és százszoros jaj a kisebb népeknek, ha ez így megtörténhetné. Ez lenne azután a művelt világot megsegényítő capitulatio, melyhez képest a sedani catastropha gyermekjáték! Nincs is oka ezt a francia népnek megtenni; nincs oka a róla nélküle hozott, vagy hozandó megalázó határozat előtt meghajolni. Óriás nép, óriás segédforrások állanak rendelkezésére, erélye, hazafisága se áll másoké mögött. Ha győzni akar, győzni is tud és fog; mert az igazság részén van, s mellette áll a szabad népek rokonszenve, ha mindjárt a konok diplomatia részvétele is s a poroszbarátok önmegadást javasolnak. Nemcsak a becsület nincs meg elveszve, még a hatalom is megmenthető a nemzet dicsőségére.

Zetelaki.

Kerkápoly Károly Kolozs város országos képviselője, magyar kir. pénzügyminiszter ő nagyméltóságának találkozása választóival.

Kolozs, szept. 13. 1870.

Magyarország fáradhatlan munkássága pénzügyére az erdélyrezi sabbányok és a magyar kincstárba imént visszazállott gurgényi uradalom, egy a piski-petrozsényi szárnyvonal megtekintésére célzó körútra közben megragadta az alkalmat, hogy Kolozs város polgárait, az ő t. választó-kertletét meglátogassa. Ez útjára 9 kocsin számos hazafi kísérté hazánk e jeles, érdemű államférfiát Kolozsvárról Kolozsra. Körében látnak a hazafias tevékenységben mindig örökifju id. gr. Bethlen Jánost, az erdélyi részek ez egyik politikai vezérét, — gr. Bánffy Béla és gr. Eszterházy Kálmán főispánokat, Kolozsvár derék polgáraitól Filep Sámuel, a köztársaságban álló belügymin. osztály-tanácsos Hajós Jánost, Gyarmathy Miklós kir. tan. és tanfelügyelőt, Mosel magy. kir. bányatüzt. stb. a kolozs járási szolgabíró és több kolozsmegyei tisztviselőt.

Az Apahidánál Kolozsra betérő útnál csinos lovas banderium várta ő nmlgát és kísérté a város határáig, hol nagyszámú kolozs városi küldöttség fogadta, élén a különböző vallásfelekezetek papjaival s a város főbíráival, Pehe Andrásal. 8 óra lehetett, midőn Kolozs szeretve tisztelt képviselője városunk határára lépett s itt az említett főbíró meleg szavakban tolmácsolá Kolozs polgárainak a feletti szívből eredő örömet, hogy országos hírt képviselőjüket köztükben látói szerencsések; mire ő nmlga velőse rövidségű, lelkes szavakkal viszonzván az őszinte istenhozottat, a 30—40 fogatból álló menet, szilóni nem akaró eljenzés s a több pontokon felállított taraczkok durrogása közt kezdé meg a város felé vonulását.

Kolozs országos képviselője a városba érven, a kath. plébánia-lakban pihent meg rövid időre, hol lelkes t. Erőss Gáspár a széke szívélyesség és őszinteség rövid szavaival fejezte ki a feletti határtalan örömet, hogy szerény lakában üdvözöl-beti a magyar haza iij kiűző fiát.

Nemcsak az ünnepes színt öltött Kolozs polgárainak nagy és lelkesülten éljenző tömegétől kísérve, a menet a városi tanácsbázhoz indult. A terem padlata virágokkal vala behintve; a falakon koszorúk csüngtek, s a lelkes polgárok virágok-réttakkal halmozák el képviselőjüket és kiűző kíséretét.

A polgárság nevében Veress Sándor városi tanácsos üdvözöl, rövid, de lelkes szónoklatban Kolozs országos képviselőjét. Kerkápoly felelete egyike vala azon nagyszerű beszédeknek, melyeket hazánk ez államférfiától hallani megszoktunk; s azsvai által kifejtett eszméknek előmlő államférfiúi bölcsesség, hazafias érzület mindnyajunkat elragadott s a választói irányában kifejezett mély rokonszenve, a jövőjük iránti gondoskodás lélek-emelő hatást gyakorolt összes választóira.

Kerkápoly kiemelte, remek beszédében, melyet magas röpte mellett a népies zamat jellegzett ezúttal — hogy a kolozsaiak megtisztelt választó-sát főleg azért fogadta volt el, s azért tartja meg most is, mert meg volt és meg van győződve, hogy tantorhatlan hívei azon politikai iránynak, melyet ő maga szilárd meggyőződéssel követ és követett. Különös becsét tulajdonit Kolozs város polgárai bizalmának azért is, mert nemcsak két nemzetiség: a román és magyar, de egyszersmind öt vallásfelekezet: katolikusok, reformátusok, unitáriusok, görög-egyesült és nem-egyesültek — tisztelték meg azzal, oly szép és példás egyetértéssel központositván bizalmukat az ő szerény személyében, kiről csak annyit tudtak, hogy „nem rossz hazafi.“ Régi, hő óhajítása vezette őt e város polgárai közé. Eddigelő a közügyek körüli munkálkodás tartá távol lelkét; emez és leghőbb óhajítása közt kellvén választania, inkább lemondott a korábbi találkozásáról, mintsem magát a közügyek szolgálatától elszakítsa. Őszintén ki-mondja, hogy ezt hibának akkor sem tartotta, ma sem tartja, nem pedig azért, mert a közügyeket elhanyagolva, megkárosította volna e város s az egyesek érdekeit is, mintán a közügy az egyesek ügyeinek összege, egyeteme. Itt azután találón kifejté ez eszmét, hang-újyozván azt, hogy a közügy a haza ügye, s ezt minden egyesnek elő kell mozdítania, mivel ezáltal a haza, de saját ügyét is szolgálja. Magyarország állam-rezéinek egyesülését, az uniót, annak jelképül mutatva fel, hogyan akarták a hofiak a haza ügyeinek baltalósabb, erőteljesebb biztosítását, fejlődését biztosítani; mire képes a széleskörűt erői egyesítése, erre nézve bivatkozott a meg-lező sikerre, melyet a szétforgácsolt német erők

összefogása a valóban nagy francia nemzettel szemben is kivívni képes vala. Végül ígérté, hogy Kolozs érdekeit mindig és mindentűt, midőn azok a haza érdekével találkoznak, parlamentben és ő Felsége tanácsában egyaránt elő-segíteni, támogatni hofni kötelemének tartandja.

E remek beszédet, melyet gyenge tollunk még vázlatban sem képes visszaadni, többszörűs haragján azakaszták félbe és kísérték mindvégig. Megújult ez akkor is román részről, midőn Nemes Péter min. titkár, a románok felkérésére e beszéd kivonatát románul tolmácsolá — a „se treasea“ hosszas ideig szünni nem akart; meglátzott, hogy ő nmlga szívből szólott, de román és magyar választói szívéhez is szólott: szavai vizs-hangra találtak választói kebelében, nemzetiség és valláskülönbség nélkül.

Ez tünepélyes elfogadás és viszonzás után meglátogatta ő nmlga a sokaknál, telepeket, tiszti épületeket, s így szintugy elköszöndött e városka szebb jövőjét, látván az akaak körüli élénk munkásságot s elgondolva azt, hogy a magyar kormány gondoskodása folytán nemcsak Kolozs kü-vetlen közelében vonuland el az életadó vasútvonal.

A bányák meglátogatása után barátságos villás reggelire gyűltek össze az országos képviselővel jött vendégek s városunk értelmisége. A toasztok egymást érték. Legelőbb gr. Bánffy Béla főpán köszöntött Kerkápolyra. Hajós János az ő nmlgát kísérő hazafiakért emelte poharát, éltetvén a minisztert utjában kísérő osztálytanácsost Gynjó Lajost; ugyan a közkedvességű szónok Hajós ivott Kolozsvár derék polgármestere Filep Sámuel hazánkfiáért, ki itteni megjelenésével mintegy Kolozsvár és Kolozs testvérí kasszorítását képvisel. Erőss Gáspár poharat emelt Hajós osztálytanácsosért, talpraesetten hangsúlyozván azt, hogy e jeles hazánkfi minden alkalommal lelkesen karolta fel és támogatta Kolozs város ér-dekeit.

A toasztok koronáját ismét a pénzügyér ő nmlga felköszöntése képezte. A multból okul-junk, a jelent használnuk okosan, úgy, hogy a jövőt biztosítsunk — ugymond; ezt pedig legfőként a népnevelés előmozdítása által tehetjük. Ezért ez örvendetes találkozás emlékére 500 frt tőkealapítványt tett egy kolozsi kiadodó felállítására, igérvén, hogy az annak szükség helyiség megszerzésében munkás lesz, úgy abban is, hogy a város és egyesek hozzájárulása által a tőke a kellő összegre gyarapodjék. A Kolozson szerkesztett alapítvány-levél felolvasatván, közseretettel kivitt országos képviselőnk haragján eljenzéssel üdvözöltetett a jelenvolttak: gr. Bánffy Béla 100 frt-al, Erőss Gáspár h. kath. plébános 50 frt-al járultak a kiadodó alapítványhoz.

Kerkápoly felköszöntése után gör. egy. esepere Szabó Demeter lelkes, magyar nyelven mondott toasztját kell kiemelnünk. Büszkék a kolozsaiak arra — ugymond — hogy egy Kerkápoly lebetett képviselőjük, az isteni gondviselés sugalta a kolozsaiaknak, hogy őt válasszák; óhajja, hogy ő nmlgára szeresse meg a kolozsai sőt, soha se fogjon el az asztaláról, sem ize a szívéből — mondá vidor kedélyességgel.

Körülbelül 12 $\frac{1}{2}$ órakor vett Kerkápoly képviselőnk szívélyes búcsút kolozsai választóitól s a taraczkok durrogása közt kísérté őt a szép banderium városunk határáig, tovább folytatván ő nmlga útját N. Sármas felé — Gurgénybe utazandó. Isten hordozza békével és áldja meg kegyelme teljével.

Nalunk mulatása lelkesítőleg hatott mindnyajunkra. Az elfogadott nagy államférfiú láthatta, mily őszinte örömmel és teljes bizalommal sorakoztunk körüli vallás- és nemzetiség különbség nélkül; az elfogadó városi polgárság megtisztelve érezte magát, megismervén közelről azt, kire érdekei képviselőjét oly teljes bizalommal ruházta; a szemlélők pedig gyönyörködtek a hazafias egyetértés azon tünepében, melyre Kerkápoly képviselő közünk megjelenése adott alkalmat, s mely mindenkoron kronikánk egyik legragyogóbb lapja leend.

Akna.

Kápolnai az eddigi német és francia hadműveletekről.

„A német sereg elővédcsapatai sept. 8-kán Soissons körül jártak. Soissons Páristól 13 $\frac{1}{2}$ mérföld, tehát e hó 12-ke körül kezdődhetik Páris megpróbáltatása; mert nincs francia tábor, mely a németek előhaladását csak némileg is feltartóztathatná. Bazaine, ki nem képes szabadulni a Metz körül vont vas és tűz-sívből s élelmi és löszerei mennyiségéről függ, mikor lesz kénytelen MaoMahon seregének példáját követni!

„A világtörténelem legnagyobb szerzői drámái egyikének előjátéka és első felvonása tehát lejárt: következnek egy kis szünet és kezdődik azután a második felvonás: a francia köztársaság fellépése, Páris védelme és a Loire-völgyben képzőfélben levő seregnek működése.

„Addig van időnk az eddigi események indokainak áttekintésére, hogy azokon okunk, mihamarabb hasznát vehessük a nyert tanulmányoknak; mert mindenben, mi háborúra vonatkozik, egyedül az erély veti a sikernek alapját, míg erélyes elenek és szomszédok mellett az idővesztés okvetlenül kárt, sokszor végleges megbukást is okoz.

„Tekintünk a francia történelem legújabb lapjaira és vizsgáljuk meg e hatalmas nemzet bukásának okait.

„Már négy évvel ezelőtt kérdésbe tetett Franciaországban: nem lenne-e célszerűbb a seregnek a szolgálati időt rövidebbre szabni, és az által elért megtakarítások árán több embert tanítani a katonai szolgálatra ki?

„A francia sereg élén levő emberek e javaslatot határozottan visszautasították, és midőn két évig tartó ellenállás után végre engedelmességre kényszerítették, még is kivívták, hogy a legénység öt évet töltsön zászló alatt.

„Hiába mondták nekik, hogy háboruban 700 ezer csak 2 és fél évig tanított katonája is többet ér, mint 400 ezer oly harcos, ki öt évig szolgált, pedig a költség e két esetben egyenlő, ők erre nem hallgattak; soldatescát akartak nevelni és ezzel a dynastiát biztosítani — mily eredménnyel, azt láttuk.

„De mint mindenütt, úgy a francziánál is a szélsőségek érintették egymást. A rendes seregnek öt évet is keveseltek egy katonára kiképzésére, és a nemzetőrök nem volt szabad évenként 15 napnál tovább gyakoroltatni!

„A porosz honvédségre tekintve, a francia nemzet sűrűn követelte évek óta hasonló intézmény kifejlesztését. A kormány iszonyodott a „fegyverben levő nép” képzeletétől, és hosszas sürgetés után végre valahára „mozgó nemzetőrség” címe alatt annak szervezése törvényileg meg is hagyatott, a katonai magasabb körök annak életbevitelét és kifejlesztését mindenféleképpen nehezítették vagy teljesen meg is gátolták. Tizenhat nappal a hadüzenet után keservesen megbánták.

„Az ország bőkezűen szavazta meg a fegyver- és lővászárakra szükséges pénzt. A háború kitörése után kistűt, hogy sem fegyver, sem lő, sem ruhament nincs elegendő. És most a paraszt ruhában elfogott francia újoncz vagy mozgó-nemzetőr, a poroszok által, mint utonálló, felakasztatik.

„A francia sereg élei tehát hibáztak, midőn először fel nem fogták a hadviselés kifejlődésének szellemét, mely szerint a hadseregek folytonosan számossabbakká válnak és következésképp mindinkább a milizredezés felé szorítottak. A múlt században még a zsoldosok rendszere uralkodott: kevés, de élethosszig szolgáló katonák. A francia forradalom hozta be a conscriptiót: a seregek nagyobbodtak. Poroszország fektetett először nagy sulyt „lehetőleg sok ember” kiképzésére, igen helyesen ítélve, hogy háboruban 7 három évig tanított harcos mindenesetre többet ér, mint két olyan, ki 8 évet át szolgált.

„Ezt a francia tábornokok nem akarták megérteni. A francia sereg szervezői hibáztak továbbá, midőn még a minden katonai akademiában tanított amaz elvet sem követték, mely szerint minden sereg számára legalább is a kétszeres hadi létsáma való teljesen haszonvehető fegyvert kell folytonosan készen tartani. Hála a viremet jognak, kétszerannyi tábornok nevezetett ki, mint a mennyire még akkor is szükség lett volna, ha a sereg csakugyan a papíron rendezesített hadi létsámmal áll ki, fegyverek azonban nem vásároltattak a hadtudomány igényeinek megfelelő számban!

„E hibában azonban a túlságosan udvarias, mindent vakon hívó képviselők is bőven osztozkodnak. Több erély, egy commissió kiküldetése, mely nemcsak papírok előmutatásával elégteti ki magát, hanem néhány nagyobb fegyvertárban a valóban meglevő fegyverek száma és a papíron kimutatottaké között összehasonlítást tesz, s Franciaország ma nem áll oly borzasztó örvény szélén!

„Ime az előjátéknak katonai oldala. „Térjünk át a diplomácia működésére. Ez, ha lehetséges, még nyomorultabb. A francia seregnek első felfejlődése nyilván arra mutat, miszerint a francia kormány olasz, osztrák és dán segítségére és a délnémetek neutralitására számított; mert lehetetlen képzelni, hogy csak egy francia tábornok is oly űrlt lehetett volna, hogy azt higyje, miszerint 400 ezer emberrel 900 ezer német, vagy ha a délnémeteket nem számítjuk, 700 ezer porosz ellen legyen képes diadalmasan harcolni.

„Lehetséges ugyan ilyesmi: de csak űrlt számíthatna arra; csak űrlt menne önként ily helyzetre! A tábornokok tehát külső segítségre számítottak; erre mutat a tengeri expedíció számára a főhadiszínhelytől elvont tábor, melynek elküldetése — a mint azt annak idején hangelyoztunk is — a dánok közreműködése nélkül a lehetetlenségek közé tartozott.

„Ez ki okozta e borzasztó tévedést? A francia diplomatiának ügyetlensége. A követül küldött kegyenczek nem voltak képesek az európai hatalmak szándékait kibukatolni, és nem vették elegendő figyelembe a közvéleményt, mely ma már többet nyom, mint az udvaronc-sereg hajlama.

„Kezdődött a hadjárat. A francia seregnek hiányzott az egységes vezérlet; hiányzott a fővezér.

„Erélytelenség, tapogatózás mihamar megtermette gyümölcseit.

„Julius 18-án kézbesítették a hadüzenet és aug. 3-án, tehát 16 nappal később, már 500 ezer német lépte át a francia határt, és 6-án már 700 ezerre emelkedett a német harcosok száma.

„Mig a németek roppant erélyvel, előre megállapított terv szerint, minden idővesztést elkerülve, megkezdtek kipukodásukat, addig a francziák feltűnő lassúsággal szállították csapataikat, s azokat egy 12 mérföldnyi hosszú vonalon szórta szét. Eleintén nem ismerték e két hibának indokait. Most már ismerjük. A csapatok szállításának lassúsága leginkább a hadszínhelytől távolabb fekvő vasutak szállító-eszközeinek megkímélésében rejlett.

„Ez helyén kívüli, lágy szívesség volt. Poroszország összes vasutainak szállítóeszközeit igénybe vette, s ezt helyesen is tette; mert közérdek korántsem szenved annyit, ha vasutain néhány napra a forgalom megszüntetik vagy korlátoztatik, különösen, ha a forgalom teljes megszüntetése nem egyszerre valamennyi vonalon, hanem felváltva eszközöztetik, mint a mennyit szenved, ha az összpontosítás lassúsága miatt serege csatákat veszít.

„A vasuti forgalmi eszközök ki nem elégítő száma különösen érezhetővé vált akkor, midőn az első vasúti útkezek után e miatt részint nagyobb szerű csapatmozgalmak nem eszközölthettek vasuton, részint roppant mennyiségű hadkészkészletek az ellenség kezébe, mert nem voltak mozdonnyok, melyek legalább a már vagonokra rakottakat eltolták volna.

„Mac Mahonnak hadteste aug. 11-kén már Metz előtt állhatott, ha onnan 5 kén elegendő vonatokat lehetett volna Saverne küldeni. Saverneben 6 dikáról 7 dikére legalább is 30 vonat indulhatott Metzre; 7-dikéről 8 dikára Saarburgból újra indulhatott volna 30 vonat, és a hadtest utóvédé 8-dikán Arricourtál szállhatott volna vagonokba. Megjegyzendő, hogy a németek portyázói csak 8-án este érkeztek Savernehez.

„De a francia fővezérlet, megfoghatatlan hanyagpággal, nem gondoskodott elegendő vasuti forgalmi eszközökről, és nemcsak hogy Mac Mahon seregének kellett gyalogolni, de még a Metz és Thionville előtt szétzóró hadtestek sem pontosították össze vasuton, mert a vonatokat mind élelem-szállítás által voltak igénybe véve.

„A francia vezérek egyáltalában nem fektettek elegendő sulyt az „időnyerésre”, pedig minden ettől függ a háboruban. Még gyalogolva is 200 ezer francia gyűlhetett volna össze már 10-én a Nied völgyében.

„Ezek ellenében csakis a németek II. serege állott, mely csak 12-ére várható segélyt I. seregetől, és csak 13-án a koronaörökösű!

„A vasuti forgalmi eszközökben való hiányokon, mindezek dacára, nem segítettek, és Bazaine, valamint Mac Mahon is nem egyszer keservesen érezhették azt.

„Még nem tudjuk, mi indíthatta Bazaine-t arra, hogy Metznél oly soká vesztegeljen, s hogy végre is oda beszoríttassék? Nem tudjuk még, ki nek juthatott eszébe, Mac Mahont a belga határszél felé küldeni, mely a hadászati alapelvvel annyira ellenkezett, hogy midőn e hír hozzánk érkezett, „absurd”-nak mertük nevezni.

„A nagy hibák elősorolásánál méltó helyet kell hagynunk ama téves nézetnek is, melynek alkalmazása aligha nem „feltűrlő” hagyatott meg, hogy t. i. a jelenlegi fegyverzetnél csakis védecsatákat szabad vinni. Ez teljesen ellenkezett a francia hadvezérek eddigi hadviselési módjával, és természetesen zavarba hozta őket. A gyanút, hogy ez „feltűrlő” hagyatott meg, előidézte bennünk a francia hadügyminiszteriumhoz igen közel álló „Spectateur Militaire” ez évi április füzetének vezércikke, melyben hosszadalmasan bizonyítatik, miszerint ezentúl csakis megerősített csatáteleken kell védecsatákat vinni és támadólag csatába soha sem bocsátkozni.

„Leboeuf tábornok elfelejtette, hogy soha sem szabad efféle általános szabályokat kibocsátani.

„1859-ben az osztrák sereg főleg tüzeléssel vélt győzhetni, — megveretett; 1866-ban, állítólag, csakis a szörny hegyével lehetett győzni, — megveretett.

„Igy jártak most a francziák is; csupán megerősített csatáteleken vélt győzhetni; e miatt hadászati hibákat követtek el, és a folytonosan támadólag fellépő németek által mindig megverettek, mert ezek a taktikát nem emelték a stratégia fölé, mely utóbbinak feladata, fontos pontokon tüzszámmal szorítani az ellenséget reá nézve kedvező irányba.

A csatatérről.

A francziák erélyességéről az új felfegyverzést illetően már több ízben volt alkalmunk szólni, s ha veszszük, hogy Mac Mahon az elsassi veszteséges harcok után, melyekből alig maradt fenn 40—45,000 embere, csakhamar 150,000 emberrel szállt újra síkra, bizonyára meg kell adnunk, hogy a francziák a háboru esélyein okulva, sietnek régi téttenségi hibájukat helyrehozni s az ország minden részében a lehető legnagyobb sietséggel s erélyvel felfegyverkezni. Tekintve ez erélyt, lehetetlen hinnünk, hogy a poroszok készületlenül fogják találni Párist; sőt azon hiszünkben vagyunk, hogy Dél Franciaországban is csakhamar fog feltámadni egy új sereg, s hogy a poroszok, ha Páris alá mennek is, mégis kénytelenek lesznek a déli megyéket is bejárni, hogy ott az új seregek alakulását megakadályozzák.

Ez alatt azonban egy részről a poroszok folytatást nyomulnak Páris felé, míg más részről a mozgósított nemzetőrök csak úgy áradnak a fővárosba, hol a körüldívenyeket töltik meg velük. Minden egyes erődíveny ezenkívül még egy, vagy két csapat sorkatonaság által fog támogattni. Bebizonyított tény különben, hogy Párisban nagy mennyiségű fegyver van felhalmozva, mely elég a szükséges helyőrség felfegyverzésére.

Páris bekövetkező ostrománál azonban az a kérdés kezd most támadni, hogy melyik hadsereg fogja Párist felmenteni. Ez persze csak egy tényletnek, ha a francia kormány minden erélyt összeszedné s a kezeiben lévő területeken mihamarabb felfegyverezné a lakosságot, hogy így a poroszokat Páris alatt mintegy két fal közé szorítsa.

A harczierről érkezett újabb hírek:

Stuttgart, szept. 12. Fereen Tardonoiából, hová tegnap, 11 kén tételt át a főhadiszállás, írják, hogy a 4 dik sereg, melynek nagy körületeket kell tennie, nincs abban a helyzetben, hogy rendeltetési helyéről a meghatározott időre elérkezzék; ezért a 3 dik sereg balezárnya és a közép további előnyomulását egy időre félbeszakítják. A lovasság már portyázik Contommiers, Crecy és Meaux felé egész Lagnyig, a nélkül, hogy eddigelé francia csapatokra talál volna. Az a lovasság, mely elveszté lovát, a Sedanál átvettek által pótolatik, úgy, hogy némely ezred egészen el van látva lóval.

Metzből írják, hogy Bazaine 9-kén ismételtett diversiót Pont-à-Mousson irányában, hol nagyon véres csata volt. Az ott állomásozó 3 landwehr-ezred nagyon sokat vesztett, de a maga idején mégis annyira voltak támogatva, hogy a francziák kénytelenek voltak megint állomásaikra visszavonulni.

Strassburgból azt írják, hogy iszonyu sok pusztítás és veszteség daczára, melyet a francziák szenvedtek a német tüzer-telepek által, az erősség folytonosan hőiesen védi magát és hogy annak átadásáról most szó sincs.

Metzben, úgy látszik, még sem oly rosszul állnak a dolgok, mint a porosz lapok állítják. Így a Gravelotténál elfogott és később szabadonbocsátott Radziwıl a „Kreuzzeitung”-ban ezeket írja:

A város lakossága, mely a helyben megjelenő három hírlap által a dolgok valódi állása iránt csalódásban tartatik, nyugodtan foglalkozása után lát és szidja a poroszok barbarizmusát. Egy hosszú ostromtól, vagy lövésről félelem, úgy látszik, itt nem is létezik; mondják, hogy a vár élelmi készlete még egy évig eltart. Valóban nem lehetett észrevenni, hogy a lakosság valamiben szűkölködni. Francia modor szerint naponként 11 és 6 órák étkéztünk, a hol semmiben sem volt hiány. Ebéd után társaságunk egy része rendszeren a kávéházak egyikébe ment, melyek tömve voltak katonatisztekkel. Az egyetlen megszorítás volt az, hogy a fekete-kávéhoz csak két darab cukrot adtak, míg békés időben kétszerannyival szoktak szolgálni. A tiszték nagyon fel vannak ingerelve elleneik iránt.

A francia miniszterium f. hó 13-ról következő közlést adott ki: A creili hid tegnap este légebe röpítették. A többi hidak egymástól fognak légebe röpíteni. Ellenséges dicsadások tegnap Nogent sur Seineben bejelenték, hogy ma vissza fognak térni s a várost bombázni, ha a nogeni hid légebe fogna röpíteni. 8000 porosz, nagy részint utászok, vannak jelenleg Chalonsban. Troyes-sel még összeköttetések léteznek. Fehér vétesek állanak nyugatra és Channy környékén, s várják a sereget, Soissons és Laferté ostromlásáig. 2500 bajor Vaucloursban és 200 Voidban áll.

Páris, szept. 12. A kormányhoz következő tudósítások érkeztek: Szombaton egész nap ismétlék a poroszok támadásaitak Toul ellen, de visszaverték és valamennyi ütőegység haszonvehetlenné tétettek. Az ellenség nagy veszteséget szenvedett, mert 10,000 embere, mint harckészílet, maradt a csatatéren. — Verdun két ízben szöliták föl, hogy adja meg magát, de mindannyiszor megtagadta. — Montmédy visszavert egy újabb támadást.

— Jules Favre az Egyesült Államok követétől a következő levelet kapta:

„Uram! Én a múlt éjjel 11 órák kaptam azt az értesítést, melyet f. hó 5-kén hozzám intézett, és mely által ön értesemre adja, hogy a nem-

zeti vedelmi kormány tagjai által elfogadott határozat folytán a külügyek vezetése önre bízott.

Én is magam részéről nagy meglepetéssel jelenthetem ki, hogy kormányomtól egy táviratot kaptam, melyben megbiz engem, hogy a nemzeti vedelmi kormányt Franciaország kormányának ismerjem el.

Ennek következtében kész vagyok összeköttetésbe lépni e kormányval és tárgyalni vele mindazon ügyeket, melyek azon hivatalkörbe esnek, melyvel megbizva vagyok.

Midőn ezt közlöm excellenciáddal, kérem, fogadja magára és a honvédelmi kormány tagjaira nézve az Egyesült-Államok népe és kormánya szerencsekívánátát, s ők lelkesedéssel fognak értesülni a köztársaság kikiáltásáról, mely úgy alakult meg Franciaországban, hogy egy csepp vér sem folyt, és szívből és rokonszenvből fognak csatlakozni e nagy mozgalomhoz, melyről remélik és hiszik, hogy szerencsés eredményekben lesz termékeny a francia népre s az egész emberiségre nézve.

Csaknem egy század óta élvezvén az Egyesült-Államok népe a köztársasági kormány jótétömeit, csak a legnagyobb érdekek kiserheti a francia nép erőfeszítéseit, a melyhez a hagyományos baráti kötelek kötik, és a mely igyekszik oly intézményeket alapítani, melyek által a mostani nemzedéknek, mint az utókornak, biztosítják azon jogot, hogy mindenki boldogságán munkálva éljen.

Levelemet végezve, fontosnak tartom megmondani excellenciádnak, hogy szerencsének érzem magamat, hogy köztem és a honvédelmi kormány közt egy oly kitűnő ember a közvetítő, kinek emelkedett jellemét nagybecsűlik hazámban, és a ki eszének minden erejét az emberi szabadság és a szabad kormányok ügyének szentelé.

Fogadja, stb.: Washburne.”

Választási mozgalmak.

Szamosújvárt, sept. 12 kén, 1870. — Általános köztisztelő- és szeretetben álló egyik volt képviselőnk Gajzágó Salamon helyébe folyó hó 21-kén leend városunkban a követválasztás.

Az ezt megelőző mozzanatok említésre méltók sem lennének, ha nem kellene jelezni a közönség előtt azon vakmerő bátorságot, melylyel az abszolút kormány egy lúsz vitéze — Lászlófi — a gyengébbeknek szavazatjokat minden intrignát felhasználó úton a maga részére kizsákmányolni küszövelve és közvelenül működik. Ennek eredményét, illetőleg kétkedünk sem szabad, hogy ezen a várost politikai immoralitása stílyesztő munkája az illetőnek halálatlanabb leend Syssylus munkájánál! E hitnek zálogát birjuk a választók azon hazafias érzelmében, mely a multban mindannyiszor nyilvánult, a melylyel megegyezőleg használta mindig polgári jogának legszentebbikét. Ez erős bizalom remélteti, hogy a választók nagy többsége a városi értelmiséggel tömörülten oly egyetbe helyeztetni bizalmát a közlelbi alkalmommal is, ki leglegméltóbb arra és azon tisztelt férfuboz, kinek helyébe lép, mint ilyen van felléptetve városi főbíró Bárány Lukács jobboldali követjelöltként, kinek a város szolgáltatást folytatott politikai pályája és hazafisága a jobbaknak méltányló elismerését és tisztelést kiérdemelte, s hogy ezek alapján felköltött bizalom ez esetben iránta nyilvánulni fog, annál több okunk van remélni, mivel biztos kútforrásból értesülve vagyunk azon, még az ellenvéleménytektől is méltánylatot érdemlő önzetlen hazafias szándokáról, hogy megválasztása esetében, mig az országgyűlés folyama alatt Pesten leand, azon időre járuló főbírói fizetéséről lemond; mi nyilvános bizonyítéka, hogy nem anyagi haszon következtében enged polgártársai bizalmas felhívásának.

r. l.

Értesítvény

a Pesten 1870. évi szept. 25—30-ig tartandó „magyar jogászytűlés” tárgyában.

(Folytatása és vége.)

III. Szükséges tudnivalók. Az ülés helyiségeinek kijelölése csak későbbben történhetvén meg, arról, hogy hol nyitattik meg a „magyar jogászytűlés” és hol tartatnak meg ugy a szakosztályi, mint a teljes ülés, a gyűlés közlőnye, a „Themis”, utján fognak a tagok idejekorán értesülni. A „Themis” a jogászytűlés tartama alatt naponként reggel jelenik meg és az ülési helyiségekben fog szétosztatni, minden tagnak a jogászytűlés tartama alatt a „Themis” napi számai tiszteletpéldányképen fogván kézbesíteni. A „Themis” tartalmazandja a jogászytűlés összes hivatalos közleményeit.

A „magyar jogászytűlés” vidéki tagjai a magyarországi összes gőzbajokon és vasúton a maig megnyitott összes forgalmi vonalakon f. évi szeptember 20-tól october 5-ig a cs. kir. szabadalmazott államvasúton sept. 24-től oct. 1-ig, a tiszavidéki vasúton sept. 18-tól oct. 6-ig, a cs. kir. szabadalmazott déli vasúton sept. 15-től oct. 15-ig, a magyar királyi államvasúton sept. 20-tól oct. 20-ig 50%-nyi vitelbér elengedést élveznek az ide-és visszautazás tekintetében, a mennyiben minőségüket tagosági jegyeik felmutatásával igazolandják az illető pénztárnak.

A vasúton vagy gőzhajón érkező vidéki tagokat a szállásadó bizottság egy-egy tagja (jelvénye fehér szalagszalag) fogja fogadni, és rendelkezése alatt álló különczükkel a jogászygyűlés septe. 15-én megnyitó központi irodájába (váczi-utca Szentkirályi ház, bemenet a régi posta utcáról) igazítani. Az érkező tagok kényelmére az indóházak egy könnyen észrevehető helyén fog a szállásoló bizottság különcze állomásozni: s helyet nappal „magyar jogászygyűlés” felirattal ellátott cizimtblák, este pedig ugyanazon felirattal ellátott lámpák jelzendeik. A különczök fővegükön „magyar jogászygyűlés” felirattal ellátott fehér szalag által lesznek megkülönböztetve.

A rendező bizottság jelvénye vörös szalagszalag, a központi bizottság jelvénye zöld szalagszalag.

A vidéki tagok részére a központi irodában a rendelkezésre álló szállások jegyzéke lesz kitéve, a melyből a tagok az igényeiknek megfelelő szállásokat kiválogathatják és azok ára iránt is felvilágosítást nyerhetnek.

Figyelemztetnek a tagok, hogy a váltott tag-sági jegyek csak a tagság igazolására szolgálhatnak, és így az évkönyv és napiközlönyhezi igény mellett, leginkább a vitelbér leszállítási kedvezmény élvezetére jogosítanak fel; „az ülésekhez külön bementi jegyek adatnak ki a központi irodában, melyekért ugyan díj nem fizetendő, melyek nélkül azonban az ülésekbeni részvétel lehetetlen.” Felkértenek ennél fogva a tagok, hogy bementi jegyeik átvételét végezték minél előbb, de legalább is az első teljes ülés kezdete előtt a központi irodában okvetlenül személyesen jelentkezni sziveskedjenek, annál is inkább, mert a szakosztályokhoz beiratások is az ülések előtt ugyanott eszközölendők.

Az ismerkedő estélyhez mindjárt az ülésekhez szükségelt bementi jegyek átadásakor, szolgáltatnak ki külön bementi jegyek, melyekért díj nem jár. Az ismerkedő estélyen az asztalokon készen tartott ételek- és italokért semmi díj sem jár, az ezeken kívül betűn külön megrendelendő étkek- és italokért azonban az étlap szerinti árak fizetendők a pinczérnek a megrendelők által.

A diszebedéshez a jegyek a központi irodában előre váltandók: egy teríték ára (egy üveg bor és kenyér beleértésével) 5 frt. Az asztalokon készen tartott italokon kívül betűn külön megrendelendő italokért az étlap szerinti árak külön fizetendők a pinczérnek a megrendelők által.

A bálhoz a jegyek a központi irodában előre váltandók: egy személyi jegy ára 3 frt, egy család-jegy ára (három személyre) 5 frt, és (négy és több személyre) 8 frt.

A színházi diszeledáshoz a jegyek a szokott árkért a megelőző nap déli 12 órájáig előre váltandók a központi irodában.

A kirándulásokhoz jegyek az állatkerti, illetve margitezigi pénztáraknál váltandók; a búcsu-estélyhez jegyek nem adatnak ki. A kirándulások és búcsu-estély részletei iránt a napiközlöny adand felvilágosítást.

Az összes ünnepélyek és kirándulások a bál-egyek részévé által nyerhetvén csak fényt, kedélyességet, felkértenek a családtagok, hogy az ünnepélyek- és kirándulásokban lehetőleg család-egyekkel együtt sziveskedjenek részt venni.

A bálban és diszebedésben külön meghívók alapján nem tagok is részt vehetnek.

Az évkönyv három füzetben jelenik meg, az első füzet tartalmazandja az indítványokat és előlegesen küldet meg a tagoknak, a második tartalmazandja a véleményeket és a jelentkezéseket. Poston fog a tagoknak kézbesíttetni a központi irodában, a harmadik füzet tartalmazandja az összes tanácskozási górsáiról feljegyzés után és utólag fog a tagoknak megküldetni. Az évkönyv díj nem jár.

Kértenek végül a vidéki tagok, hogy tekintettel az ismerkedő estélyre, és a beiratások pontos eszközölhetése végett, lehetőleg idejekorán, legkésőbb azaz folyó évi szeptember 24-én délutáni 5 óráig sziveskedjenek jelentkezni a központi irodában, sőt a mennyire lehet a szállásokra nézve és az ünnepélyekbeni részvétel iránt már előbb levelileg a titkárnál rendelkezni.

Kelt Pesten, 1870. évi sept. 1.

Előki megbízásból:

Dr. Siegmund Vilmos,
a „magyar jogászygyűlés” id. áll-
landó bizottságának titkára.

ÚJDONSÁGOK.

(—) József főherceg már elindult szemle-
ntjára. Terv szerint 15-én Ujvidéken, 17-én Or-
sován, 18-án Károlyvárosban, 19-én Szésvárosban,
20-án Nagy-Egyeden, 21-én Maros-Vásárhelyt,
22-én Besztercén, 23-án Dézsen, 25-én M.
Szegeden, 27-én Sz. Németiben, 29-én Debre-
czenben, 30-án Egerben, oct. 1-én Kecskeméten,
2-án Szegeden, 3-án Sz. Fehérvárott, 4-én Ko-
máromban lesz és 5-én Budára visszaérkezik.

(169. sz.) Az országos erdészeti egyesület
választmánya közbejött fontosabb körülmények foly-
tán a f. hó 25-től 30-ig Kolozsvárra kitűzött köz-
gyűlés megnevezését határozta el. Miről az egye-
sületi tagok oly megjegyzéssel értesítetnek, hogy

a sürgősebb egyesületi ügyek tárgyalása végett
rendkívüli közgyűlés fog Buda Pestre még ez év-
ben összehívni. Együttal a vasúti és gőzhajózási
társulatok is értesítetnek, hogy a kolozsvári köz-
gyűlésre vonatkozó utazási kedvezmény az egye-
sületi tagok által igénybe nem vétetik. Buda Pest
1870. sept. 12-én. Keglevich Béla, elők.

(—) A vasút a maros-vásárhelyi indóháztól
„Nyárádú” felé már teljesen készen van, s „Ber-
zenczey” (a mozdony neve) hatalmas sivatás,
fűtölés és zakatolással halad el a hátra rajta,
5—8 kavicsos szekeret vonva maga után. Az indó-
háznál is ugyancsak foly a furás faragás. Oly
élénkség van ott, milyent a vasút megnyitja után
tán évek múltán sem fogunk látni. Mint halljuk,
az egész fehérvár vásárhelyi vonalon nagy erély-
vel dolgoznak, s úgy hisszük, hogy a munka már
az őszön befejeződik.

— A Kolozsvárt felállítandó honvéd zenekar
javára njabb időben ismét a következő összegek
érkeztek be a kertületi parancsnoksághoz, melyek-
ért ezutóbbi az ügy nevében nyilvános közbeszédet
mond, ugyanis: Nagy-Sink városától 29 frt. Belő-
szolnokmegye területén annak lelkes és kitűnő ha-
zasfias érzélettől áthatott főispánja közreműködése
által gyűjtetett 1520 frt 67 kr. A m. kir. kolozs-
vári honvédkerületi parancsnokságtól.

(—) A kolozsvári jogügyi igazgatóság a jövő
hó 1-én fel fog oszlattni, s ott, hol a szükség
kívánja, Magyarország erdélyi részeiben is a kincse-
tári uradalmi jogügyek sikeresebb és gyorsabb elin-
tézése tekintetéből uradalmi ügyészi hivatalok fog-
nak felállíttatni.

× A Biasini Domokos által holnapra terve-
zett vasúti kéjtuzás, mint előre is látható, szépen
fog sikerülni. Több százan készülnek az érdekes
ura, s azok között a kolozsvári szépmű is nagy
számmal lesz képviselve. Csak az idő, csak az ne
volna kárlehetetlen.

— A vallás- és közokt. m. kir. miniszterium
1871-re szóló költségvetési előirányzatában a gör.
keleti egyház segélyezésére 100,000 frt. vétetett
főli.

(—) Egy eszéki asszony 53 éves korában
megértte, hogy unokájának gyermeke lett. Ez sem
mindennapi dolog, hanem nevezetesebb még ennél
is az, hogy a szép anya azon a ponton áll, hogy
férjét gyermekekkel ajándékozza meg; ez a 13-dik
ilyen ajándék lesz.

(—) Magyarországon már alkalmaztak egy
nőt postatisztnek. Neve Antok Kornelia; a kiesz-
szony Temesvárt jó sikerrel tette le vizagát.

— A kolozsvári kör folyó hó 19-dikén d. u.
4 órakor saját helyiségében rendes évi közgyűlést
tartand. Tárgyai lesznek: 1. Előki megnyitó be-
széd. 2. Titkári jelentés a kör múlt évi működésé-
ről. 3. A múlt évi számadások és a jövő évi költ-
ségvetés előterjesztése. 4. Indítványok. 5. A tiszt-
viselők és 8. választmányi tag megválasztása. Ké-
retnek a t. tagok a megjelenésre. Kolozsvárt, 1870.
sept. 3-án. Az igazgató választmány megbízás-
ából Kriszák Sándor jegyző.

— A m. kir. igazságügyminiszterium a szer-
vezésig a Gy.-Fehérvárt székelő megyei egyes és
vizsgáló bírósághoz 1 frt 30 kr. napi díj mellett
kiszegítő aljegyzői állomást engedélyezett. Fő-
kellék vizsgáló bírói minősítés, magyar és román
nyelv tudása. A kérvények a n.-egyedli megyei tör-
vényesség elnökségéhez adandók be.

— Múlt hó 16. 17. 18-dikán Pesten tartott or-
szágos tanítói gyűlésen, néptanítói testületünk is
— választás után — 7 tag által lön képviselve:
Sárdi József, Toth Tamás, Orbán Dénes, Szőke
Péter, Gazsi József, Barabás Károly urak és alólt
személyében. Negy első kérelmezések után begyűlt
segélylöl, — két utóbbi — a szentgyörgyi lelkesülten
— saját költségén; és alólt a t. ref. egyház által
kegyesen adományozott 50 o. ért. frttal. Több ke-
vesebb nagybecsű adományaiért: a n. városi kép-
testület, reformata, lutherana, unitaria szent ekkle-
siák, „Victoria biztosító társaság”, a „kiszegítő”
pénztáregylet elnöke t. Tauffer Ferencz ur s több,
a népnevelési szentgyűgyet szívén hordó nemes ke-
bű nép- és népiantó barát, n. m. mltags. Lönhard
Ferencz ur, gr. Teleki Janosné urölgy, Biasini
Domokos, Wolff Janos, Ákoncz Janos, Schütz József,
Kaschicz Ferencz, m. dr. Szabó József, egy Valaki,
Papp Jákim, Foly Mihály, Vikol Janos, Simon
Elek, Vagner Frigyes, ifj. Tauffer József, Korbuly
Bogdán, Korbuly Gergely urak, fogadják néptani-
tói testületünk bálas, forró köszöneteit! Kolozsvárt,
sept. 15. 1870. Szentgyörgyi Lajos s. k. értekezleti jegyző.

— Ifj. Csáthy Károly kiadásában Debreczen-
ben ép most jelenik meg a következő művek:

1) „A becsületen” (L'Infame) írta About
Edmund, francziából fordították Többen. I. köt.
192 lap, II. köt. 193—359 lap. A két kötet ára
2 forint o. é.

2) „Intelmek” erkölcsi példák, képek és
idézetekben. A magyar kath. tanuló ifjuság számára
kedélyképző és erőltetemesítő házi olvasmányo-
kul a tanév vasárnapjainak szünőráira alkalmazta
Károly Gy. Hugó, jászóvári premonstri kano-
nok rendű áldozár, ugyanazon rend kassai főgym-
nasiumának rendes tanára. Szerző sajátja. Debre-

ezen, ifj. Csáthy Károly bizománya. 1870. 231 lap.
Ára 1 frt o. é.

Bickel Gusztáv pesti könyvkiadónál megjelent
és hozzáok is beküldetett: „A jegybankügy re-
formja”, tekintettel az osztrák magyar bankvi-
szonyokra, írta Weiss Bertold. Ára 50 kr. o. é.

Szerkesztői nyílt posta.

Simay János urnak Szamosújvárt. A „Tár-
cza” megjött, adni fogjuk.

KÜLFÖLD.

Németországban a német munkások bi-
zottsága Braunschweigban legközelebb felhívást bo-
csátott ki a nemzethez, melyben a francia köztár-
sasággal való békekötést ajánlja minden területi
nagybörbódás nélkül. Ezen bűnéért az egész bizott-
ság 9 kén elfogott, lánczra veretett a katonai fe-
dezet alatt Königsbergbe szállított. Körülbelül
ilyesmi történt Mainzban is. Népgyűlés volt össze-
hiva, hogy az elsassiak erőszakos annectálása ellen
nyilatkozzék. A kormányzó azonban a gyűlést be-
tiltotta.

Páris, sept. 13. Tegnap este az amerikai
követtség palotáján előtt nagy manifestáció történt.
Wasburne amerikai követ így szól: Amerika pár-
tolása biztosítva van a francia köztársaság számá-
ra. Az ő nézete az, hogy — tekintve Amerikának
a többi európai hatalmakhoz való viszonyait, és
Franciaország nagy távolága miatt — inkább
erkölcsi, mint tényleges gyámolításra számolhat.

Páris, sept. 13. A kormány elhatározá, hogy
a külföldön katonai szolgálatban levő összes fran-
cziák, kivétel nélkül azonnal térjenek baze Fran-
ciaországába.

Flórencz, sept. 13. A hiv. lap jelenti: A
pápai csapatok odahagyták Terracinát. A kir.
csapatok elfoglalták Viterbót. Cadorna csapatai
Civita-Castellanánál puskaölvésekkel fogadtattak
a zuavok által; az olasz csapatok viszonzózták a
tüzelést, és egy óra múlva megadták magukat a
pápaiak.

Mint Rómából 13-ról jelentik, a pápa, ki-
nek hajón Máltába kelle vala mennie, elhatározá,
hogy a Vaticanban fog maradni. A pápa összehgyűjté
a diplomatai testületet, hogy az olasz csapatok
bevonulása ellen tiltakozzék, melyek már csak ne-
hány mérföldnyire állottak Rómától.

Mint Florenczből 13-ról jelentik, az Olaszor-
szág összes városából beérkező sürgönyök conste-
tirozzák ama roppant lelkesülést, melyet az olasz
csapatoknak a római területre bevonulásának híre
okozott. Mindenütt tüntetések történtek, „Éljen a
király!” kiáltások közt.

A belga hivatalos lap 9-ről következő jegy-
zékét közli:

„A német lapok pauaszt emelnek azon mód
iránt, melyen a Franciaországól származott né-
metek, s a megbeszélte német katonák Belgiumban
fogadtattak. Ezen állítás valóságának kiindása vé-
geit vizsgálat rendeltetett el. Belgium most inkább,
mint valaha örvend ama barátságos viszonyok fő-
lött, melyeket a szomszéd hatalmakkal képes volt
főntartani; s ezért az e tárgyban, a belga kor-
mány ellen intézett szenrebányás nem lehet jögo-
sult, mivel Belgium ugyanazon készséggel, s a
zászló különbsége nélkül, ajánlja föl rokonszenves
vendégszeretést mindazoknak, kik szenednek, s
nyomorban vannak.”

Washington, sept. 12. A minisztertanács
Bancroft követet oda utasította, hogy jelentse
ki, miszerint Amerika kész a háborus felek ki-
vántára barátságos szolgálatát felajánlani, de nem
a többi hatalmakkal egyetemben, miután még
látszatát is kerülni akarja annak, mintha az eu-
rópai ügyekbe valamiképen beavatkozni szándé-
koznék.

Legújabb táviratok.

A „K. Közlöny” eredeti távsürgőnyei.

Feladatott Pesten sept. 15-én 9 ó. — p. délelőtt.
Érkezett Kolozsvárra 15-én 3 ó. 48 p. délután.

Párisból Metternich jelenti: Favre
és Bismarck közt alkudozások kezdettek.
A szent-városban ostromállapot hirdettetett; a
pápai katonák oda visszavonultak. Bixio tá-
bornoknak megrendeltetett, vegye be Rómát
mindenáron. Az olaszokat csütörtökre sept. 15-
re várták Rómába. Thiers Londonba érkezett.
Trochu sept. 13-án nagy szemlést tartott a
párisi hadsereg felett.

Feladatott Pesten sept. 16-án 9 ó. — p. délelőtt.
Érkezett Kolozsvárra sept. 16-án 9 ó. 40 p. délelőtt.

Vilmos a poroszok királya csak Páris
bevétele után köt békét. Thiers Pétervárra
megy. Az olasz főhadiszállás csak tizennégy kil-
lometernyre van Rómától.

Berlin, sept. 14. A mai „Provincial Corr.”
Thiers küldetésére vonatkozólag azon kétséget
emeli ki, ha vajjon a mostani kormány, mely ed-
dig csak az utczai demokratiától bír meghatalma-
zással, alkalmasnak és felhatalmazottnak tartható-e,
Franciaország nevében alkudozásokat folytatni.
Németország biztosan remélheti, hogy a mint a háboru,
épen ugy a béke is lokalizáltatik, vagyis egyedül
közttük és Franciaország közt fog elintéztetni.

A „Nord. Ztg.” kinyilatkoztatja egy vezér-
czikkében, hogy a francia államjog szerint a Ho-
tel de Villeben székelő kormány Németországra néz-
ve tökéletesen semmis. A laoni esemény azt tanu-
sítja, hogy oly emberekkel, kik ily erőszakosságra
szólhatnak fel, nem lehet alkudozni, hanem egyedül
oly kormányval, mely népjogiilag általuk elismer-
tetett, és kész a népjogi tisztelgetben tartani. A ne-
vezett lap két hivatalos okmánydarabot közöl, melyek
arról tesznek tanuságot, hogy Belgiumban a német
katonákkal ellenséges és népjogellenes módon bántak.

Páris, sept. 14. Ulrich várparancsnok egy
f. 9-ki sürgönye jelenti, hogy a helyzet a szűn-
len bombázás és ágyútűz miatt rosszabbult: ő
azonban állhatatosan kitartó leend.

Toul, sept. 14. A vár ujjolag kilencz óráig
bombáztatott. A város sokat szenvedett. A helyör-
ség magatartása bámulatos.

Páris, sept. 14. Szeptember 15-étől kezdve
senki sem mehet be Párisba és nem hagyhatja el a
várost a minister engedelmé nélkül. Metz bombázta-
tása megkezdett. Angolországból túltények hiánya
miatt kevés chassépot érkezik.

Bécs, sept. 14. Poroszország visszautasította
a békekötvetítéseket. Kinyilatkoztatja, hogy a köz-
társasággal nem alkudozik. Németország csak Napo-
leon kormányát ismerheti el.

Távirati tudósítás a becsi börzéről.

Sept. 15-én: 5% Metaliques 100 frt 56 90.
5% Nemzeti kölcsön 100 frt 66.50. Kamat 66.60.
1860. Kölcsön 92 25. Bankrésvény 696. Hitel-
intézeti részvény 256 frt 255.25. London 10 ft st.
100 frt. 23 3/4. kr 124 05. Ezüst 122.75. Cs. királyi
arany 5.88. Napoleonor 20 fran. 9.92.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 76.50.
Temesi 74 —. Erdélyi 73 50. Horv.-Slavon 79 —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

A költeményeiről közzétűnt ismert id. Vajda
Sámuel úr következő Bismarck grófhoz in-
tézett nyílt levelet küldött be szerkesztőségünkhez:

Erdély részéről Szamosfalváról,
1870. aug. 30. — Nagyméltóságú országos igaz-
gató úr! Kegyelmes uram! Az általános emberiség
iránti szeretetből kiindulva, felhiva érzem maga-
mat, s bátor vagyok Nmlgodnak a következő ter-
vetet fölterjeszteni:

A háboruk kikerülhetők.

Mintán az országok alapja az igazság, az
igazságnak gyökere a törvény — óhajandó lenne
valahára, hogy a 19 dik században, mint előhala-
dás korszakában — nem a puskaapor, ágyuk s em-
bereket pusztító erőszakos eszközök, fegyverek,
hanem a tudomány, mivelttség, — józan okosság s
minden országokhoz alkalmazott törvények, paran-
csoljanak, — melyeket a hatalmasságok megtar-
tani, s hiv alattvalóikkal megtartatni kötelesek le-
gyenek, mire nézve jelen criticus időben a béke-
kiegyenlítés óhajandó, s az országok hatalmas fő-
nökei mulhatatlannul helyreállítandók, — s a nagy
hatalmasságok, császárok, királyok, fejedelmeket mi-
előbb bizonyos kitűzött helyen, congressusra egybe-
gyűlni szükségesnek tartanám, a hol minden ha-
talmasságok birodalmaiknak határai meddig terjed-
jenek, jelöltesse ki, s azon túl lépni s terjesz-
kedni egyik hatalmasságnak sem szabad, s ha
netalán valamelyik a hatalmasságok közt nyug-
talan lenne, s a megállított törvényeket megszeg-
né s másnak birtokát akarná elfoglalni s tovább
terjeszkedni, — azonnal a többi hatalmasságok ma-
gok között osszazák fel aránylagosan, s a békéte-
len, törvényeket szegő uralkodót rangjához illő
díjjal éltig nyugdalomba helyeztessék, ily móddal
csendességben, megelégedések közt lehetnének a
nagyhatalmasságok, békeességben korlátozott törvé-
nyek szerint élhetnének a föld népei. A terhes
nagy adónak apadnia kellene, mert rendes katona-
ság csak a nagyhatalmasságok fényes díszekre ki-
vántatnék. A belső csend a jó rend fenntartásokra
nézve minden vármegyékben a főispánok, város-
okon a főbírák felelősek legyenek, s mintán min-
den ember szabad polgára hazájának: köteles ha-
záját, királyát, vagyontát s életét védeni. Mire nézve
szükséges, hogy fegyverben gyakorolt legyen, s
abba, mint iskolában járó gyermek, gyakorol-
tassék, s mint hazai polgár, évenként, kiszabott idő-
ben, fegyverbe gyakoroltassanak, — mire nézve
fegyvergyárak s csarnokok állitassanak, a hol min-
den polgaruk nevével bélyegzett fegyverek legyen,
honnan szükség esetében a hatalmasságok s or-
szágos rendeltéből adattassanak ki; mert állandó
boldogságot, megelégedést az országokba, csak a
hatalmasságok, egyelőrtések, honfiakkal alkalma-
zott törvények alapja szűlhet, s így szelid, bölcs
kormányzás alatt általánosan a föld népei megelé-
gedve, békeességben, háboruk nélkül élhetnének;
mert ha való, hogy Isten teremtetie az embert, Is-
ten vegye életünket is; de ember embertársát, mi-
dön egymásnak nem ártottak, egymást nem is lát-
ták: minden igaz ok nélkül megtámadják, megöl-
jék, — ez sem az Isten akaratjával, sem az em-
ber szelid természetével, sem a józan gondolkodás-
sal nem egyezik; a tudományok elveivel, mivelt-
séggel, felebaráti szeretettel, igazsággal épen el-
lenkeznek. Ezen tiszta indulatból eredett tervemet
az illetőknek tudomására juttatni, midőn eszed-
nék, vagyok Excellenciádnak legalázatosabb szol-
gája:

Időb Vajda Sámuel,
földbírtokos.

*) Az e rovatban megjelöl czikkéért csak a saját-
hatósággal szemben vállal felelősséget s Szerk.

nek TALALTATTAK, s mint legjobb minőségű
HITELESEN AJÁNLVÁ vannak